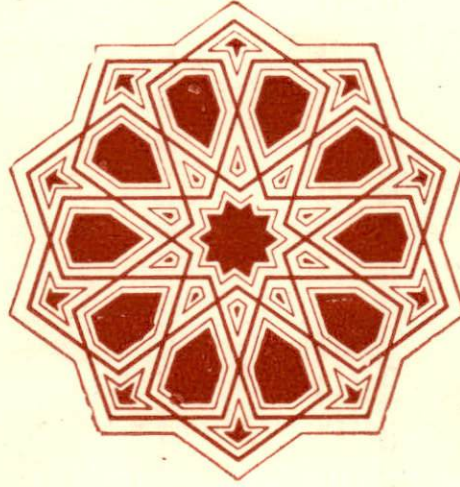


# İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN  
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR



IV  
1953

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ—ANKARA

1 9 5 3

Şikrî Polon Bağış

Yıl: 1953

Cilt: 2 Sayı: IV

# İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN  
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

TÜRK TARİH KURUMU BASİMEVİ—ANKARA

1 9 5 3

## İ Ç İ N D E K İ L E R

		<u>Sayfa No :</u>
YETKİN, Safvet Kemalüddin	: KELÂMDAN TASAVVUFA	1
KÜRKÇÜOĞLU, Kemal Edip	: Tasavvuf'a Dair	23
BALTACIOĞLU, İsmayıl Hakkı	: Bakara Bölümünün Türkçesi Üze- rine Düşünceler	43
KARASAN, Prof. Mehmet	: Din Sosyolojisinin Öncüleri ve Kurucuları	61
Prof. Dr. A. SCHIMMEL	: XIII. Asırda İslâm Dini ile Hris- tiyanlık Arasındaki Münasebetler	71
ÜLGEN, Ali Saim	: Hoşap (Mahmudiye) Kal'ası	83
BİRAND, Doç. Kâmuran	: Tanrı Şuuru Hakkında	89
ÇAĞATAY, Dr. Neş'et	: XIII. Asır Ortalarında Cezire	93



## BAKARA BÖLÜMÜNÜN TÜRKÇESİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

Ismayıl Hakkı BALTACIOĞLU

Ben üç yıldan beridir Kur'an'ı Türkçeye çevirmeye çalışıyorum. Bu işe kendimi vermemin başlıca sebeplerini kısaca yazıyorum :

- 1) Bütün Kur'an çevirmeleri yanlışlarla doludur.
- 2) Bu yanlış çevirmeler üzerinde yapılan Kur'an açıklamaları da yanlışlarla doludur.
- 3) Gerek çevirme gerek açıklama dilleri ne Türkçedir ne de Arapçadır. Arapçanın karşısında haksız yere duyulan bir aşağılık duygusunun eseri olan soysuz bir dildir.
- 4) Kur'an'ı ancak felsefî kültürü olan bir kimse çevirebilir.
- 5) Bütün Avrupalı uluslar din bitiklerini ana dillerine çevirmişlerdir.
- 6) Bu çevirme işi yapılmadıkça gerçekten rönesans yapılamaz; ulus dili gerçekten arınamaz.
- 7) Kur'an'ın Türkçeye doğru olarak çevrilmesi büyük bir türkleşme, özleşme, dilleşme, kültürleşme oluşunun başlangıcı olacaktır.

İlâhiyet Fakültesi dergisinin bu sayısında ana dilimize çevirdiğim Bakare Sûresinin son kısmını da vermiş oluyorum.

Bakare sûresinin 138 nci âyeti hıristiyanların vaftiz dediğimiz dinî göreneklerine karşı sunulmuştur. Besbelli ki dinin böyle verilemeyeceğini, ancak Tanrı yönünden sunulabileceğini anlatıyor. Yukarıdaki sözlerime kanıt olarak Bakare Sûresinin bu 138 inci âyetinin türkçeye nasıl çevrilmiş olduğunu gösteriyorum.

“Allah boyasına bak (vaftiz nolacak) Allah'tan güzel boya vuran olur mu? Biz işte ona ibadet ederiz” (Muhammed Hamdi Yazır, Kur'an Dili, s. 513).

“Allah'ın boyasile boyandık. Allah'tan daha iyi boyası olan kimdir? Biz yalnız ona ibadet edenleriz” (İzmirli İsmail Hakkı, Maanî Kur'an, s. 44).

Bu anlayışlar, bu yazışlar Kur'an çevirmelerinin doğruluk, güzellik bakımından ne durumda olduğunu göstermeye yeticidir.

Şimdi bu incitici karşılıkları bir yana bırakıp âyetin anlamını sezer gibi olan bir çevirmeye, Mehmet Vehbi Efendi'nin çevirmesine bakalım :

“Yahut ve Nasarî hilâf ve şikakı izhar ettikten sonra siz anlara deyin ki: “milleti hanifiyye olan milleti İbrahim'e ve dini Muhammediye tebaiyet olmadı. İllâ Allah'ın dini ve fitratı oldu. Ve din cihetinden Allahü teâlâdan ahsen kim olabilir? elbette kimse olamaz. Halbuki biz ancak Alla'hü teâlâyâ ibadet edicileriz” (Hülâsat-ül-Beyan fi Tefsir-il-Kur'an, birinci cilt, s. 245).

Bu sözler türkçe değildir, osmanlıca da değildir, ya necedir ?

Çevirmede geçen öz türkçe kelimelerin osmanlıcadaki, arapçadaki karşılıkları :

Aklık	: Birğ.
Arı	: Tayyip, helâl.
Arısız	: Haram
Arısız yaklaşma	: Zina
Bağınık	: Müslim
Bağınmak	: Teslim olmak
Bağış dilemek	: Şefaât etmek.
Beğenek	: Mesûbe, savap.
Berkitmek	: Teyit etmek
Birleyici	: Hanîf, muvahhit.
Boşuğ	: İzin
Dalgı	: Gaflet.
Katlanmak	: Sabretmek
Değgi değmek	: Musibet isabet etmek
Dirim	: Hayat.
Dolanma	: Tavaf.
Dölendirmek	: Tatmin etmek, teskin etmek
Esirgeyici	: Rahim.
Doygu (geçimlik)	: Nafaka.
Ege	: Melik.
Geçimlik (doygu)	: Nafaka.
Gönlüne bildirmek	: Vahyetmek.
Gönül, gönül dileği	: Rıza.
Dirilme günü	: Kıyamet günü.
Kanıt	: Bürhan.
Kapsayıcı	: Vâsığ.
Karıştırıcı	: Fâsit.
Kendi kendine olucu	: Kayyum
Kendine yetici	: Gani, müstağni.
Koruyucu	: Veli.
Kurtulmalık	: Fidyе.
Kutlu Tin	: Ruh-ül-Kudüs.
Kutlu Yüğünek	: Mescit-il-Haram.
Ödeşme	: Kısas.
Ödek	: İkap.
Ödvü	: Hamd.
Övgü	: Şükür.
Övgülemek	: Şükretmek.
Önder	: İmam
Orun	: Makam.
Özğü	: Mahsus.
Özgür	: Hür.
Saklayıcı	: Reûf.
Seçkinlemek	: İstifa etmek.
Sinama	: Fitne.
Sıymak	: Hezimete uğratmak.



Son gün	: Yevm-ül-ahir.
Sunmak	: Tenzil.
Tapkı	: Mensek
Tutsak	: Rıkap.
Tutsulamak	: Vasiyet etmek.
Tutku	: Hevâ ve heves.
Türetken	: Mübdi.
Ülüş	: Nasîp.
Ürem	: Rıbâ.
Ürün	: Semere.
Üzgülü	: Ezâ.
Vuruşma	: Kital.
Yanıtlamak	: Tecziye etmek.
Yasanlamak	: Azmetmek.
Yeremek	: Günah, ism.
Yitirmek	: Zayi etmek.
Yey	: Hayırlı.
Yönelge	: Kible.
Yolda kalan	: İbn-üs-sebîl.
Yönet	: Veçhe.
Yumuşak davranıcı	: Halîm.
Yükünmek	: Secde etmek
Yüzsürü	: Hac.

## S I Ğ I R B Ö L Ü M Ü

(Sürenin başı bu sayıdan önce basılmıştır)

- 91) O gün onlara: “Tanrı’nın sunduğuna inanın!” denilmişti de onlar: “biz, bize gönderilene inanırız” demişler, ondan ötesini de tanımamışlardı. Oysa ki ellerinde olanı doğrulayıcı gerçek odur. Onlara de ki: “siz inanır kimseler idiniz de bundan önce Tanrı’nın yalvaçlarını ne diye öldürdünüz?”
- 92) Hem gerçekten Musa size belliklerle gelmişti de sonra siz onun ardından buzağıyı Tanrı edinmiştiniz. Sizler kıyıcılarınsınız.
- 93) O gün sizden söz almış dağ parçasını üzerine kaldırmıştık. “Size verdiğimiz sıkı tutun, onu dinleyin” demiştik. Onlar ise: “dinledik, yine de karşı koyuyoruz” dediler. Tanrı tanımazlıkları yüzünden onların gönüllerinde buzağı yer etmişti. Onlara de ki: “siz inanan kimselerseniz, bu inancınızın size yaptırdığı iş ne kötüdür!”
- 94) De ki: “eğer öteki acun evi Tanrı katında herkese özgü olmayıp da yalnız size özgü ise, doğru da söylüyorsanız hemen ölümü dileyin!”
- 95) Oysa ki onlar bundan önce kendi istekleriyle yaptıklarından dolayı ölümü hiç dilemezler. Tanrı ise kıyıcıları bilicidir.
- 96) Onları herkesten Tanrı’ya ortak koştuklarından da yaşamaya düşkün bulursun. Her biri bin yıl yaşamayı ister. Bu kadar uzun yaşamakla onlar için kından kurtulmak yoktur. Tanrı onların işlediklerini görücüdür.

- 97) Cebrail'e yağı olan kimselere de ki: "kendilerinden öncekileri doğrulamak üzere, hem de inananlar için doğru yolu gösterici, muştulayıcı olarak Tanrı'nın boşusuyla Kur'an'ı senin gönlüne bildiren odur"
- 98) Her kim Tanrı'ya, Gökçelerine, yalvaçlarına, Cebrail'e Mikâel'e yağılık ederse gerçekten Tanrı da tanımazların yağısıdır.
- 99) Biz sana belli belgeler indirdik. Bunları tanımayanlar yalnız karıştıricılardır.
- 100) Her andlaşma yapıldıktan sonra içlerinden bir kısmı bozmadılar mı? Besselli, onların çoğunluğu inanmayan kimselerdir.
- 101) Tanrı katından ellerinde bulunanı doğrulamak üzere onlara bir yalvaç gelince kendilerine bitik verilenlerden bir kısmı, sanki bilmiyorlarmış gibi, onu başlarından savdılar.
- 102) Onlar Süleyman'ın egeliği için Şeytanların söylentilerine de kandılar. Süleyman ise Tanrı tanımazlık etmedi. Ancak, Şeytanlar Tanrı tanımazlık ettiler. Onlar herkese büyüü öğrettiler, Babil'de iki Gökçeye, Harut ile Marut'a indirilmiş olanı da onlar öğrettiler. O iki Gökçe ise: "gerçekten, bizimkisi bir sınamadır. Sakın Tanrı tanımazlık etmeyin!" demeden hiç kimseye bunu öğretmezlerdi. Bunun üzerine o iki gökçeden karı ile koca arasını nasıl bozacaklarını öğrenmişlerdi. Onlar bununla Tanrı'nın dileği olmaksızın hiç kimseye yazık etmezlerdi— böylece kendilerine yararı olanı değil belki yazığı olanı öğreniyorlardı. Onlar gerçekten biliyorlardı ki bunları satın alanlara öbür acunda pay yoktur. Onlar kendilerini gerçekten ne kötü bir nesne karşılığında sattıklarını bir bilselerdi !
- 103) Onlar inanıp, sakınsalardı, Tanrı katında kazanacakları beğenekler kendileri için yey olacaktı. Bunu bir bilselerdi !
- 104) Ey inanırlar! "bize bak!" demeyin, "bizi gözet!" deyin. Bu söze kulak verin: Tanrı tanımazlar için acıklı kın vardır.
- 105) Bitiklilerden olup da tanımazlık edenler de, Tanrı'ya ortak koşanlar da, Tanrı'nızdan size bir iyilik gelmesini istemezler. Tanrı ise esirgemesini dileğine özgüler. Gerçekten, Tanrı ulu artıklığın ıssıdır.
- 106) Biz hangi belgeyi ortadan kaldırırsak, ya da unutturursak yerine yeyrek olanını, ya da benzerlerini getiririz. Bilmez misin ki, gerçekten Tanrı'nın gücü her nesneye yeticidir.
- 107) Bilmez misin ki gerçekten yerlerin de, göklerin de egeliği Tanrı'nındır. Bizim için ondan başka ne koruyucu, ne de yardımcı yoktur.
- 108) Yoksa bundan önce Musa'yı sorguya çektikleri gibi siz de yalvaçlarınızı sorguya çekmek mi istiyorsunuz? Her kim inanmayı tanımamaya geçişecek olursa gerçekten o artık doğru yoldan sapmış olur.
- 109) Bitiklilerden bir çoğu —gerçek kendilerince anlaşıldıktan sonra dahi— içlerindeki kıskançlıktan ötürü, sizi inancınızdan ayırıp Tanrı tanımazlığa döndürmek isterler. Tanrı'dan onlar için buyruk gelene dek onları bağışlayın, onları kınamayın. İşkilsiz, Tanrı'nın gücü her nesneye yeticidir.
- 110) Yalvarıya durun, turanağı verin. Kendiniz için iyilik olarak ne sunarsanız Tanrı'nın katında onu bulursunuz. Gerçekten Tanrı sizin her işlediğinizi görücüdür.
- 111) Dediler: "Yahudi ile Nasarîden başkası Uçmak'a giremez". Bu, onların kurnuntuları! Onlara de ki: "eğer siz doğru sözlü iseniz, kanıtlarınızı getirin."
- 112) Evet, her kim iyilik işliyerek kendini Tanrı'ya verecek olursa işte onlar için çalap'ının katında karşılık vardır. Hem onlar için ne korku, ne de kaygı yoktur.



- 113) Yahudiler “Hıristiyanlığın sağlam bir temeli yok” dediler. Hıristiyanlar da “Yahudiliğin sağlam temeli yok” dediler. Oysa ki her ikisi de Bitik’i okuyorlar. Okumak bilmiyenler de onların söylediklerini söylerler. Tanrı ise onların aralarında uyuşmadıkları nesneyi dirilme gününde yargılayacaktır.
- 114) Tanrının yüküneklerinde onun adının anılmasını yasak eden, o yüküneklerin yıkılmasına çalışan kimseden daha kıyıcı olan var mıdır? Onlar oralara ancak korka korka girmelidirler. Onlar için bu acunda aşağılanma, onlar için öteki dünyada da büyük kın vardır.
- 115) Doğu da Tanrı’nındır, Batı’da! Nereye yönelirseniz yönelin, Tanrı’nın kendisi oradadır. İşkilsiz Tanrı her yeri kapsayıcıdır, bilicidir.
- 116) “Tanrı kendine çocuk edindi” dediler. O, bundan arınıktır. Besbelli ki yerlerde, göklerde ne varsa hepsi Tanrı’nındır. Hepsi de ona boyun eğicidir.
- 117) Yerlerin de, göklerin de türetkeni Tanrıdır. Tanrı bir işi yasaladı mı, ona yalnız “ol!” der, o da oluverir.
- 118) Bilmiyenler de derler: “ne olurdu, Tanrı bizimle konuşsa, ya da bize bir belge gönderse”. Onlardan öncekiler de onlar gibi söylemişlerdi. Onların gönülleri birbirine benziyor. Gerçekten, biz belgelerimizi kesin olarak inananlar takımına açıkça anlattık.
- 119) Gerçekten biz seni muştulayıcı, öğütleyici olarak doğru ile birlikte gönderdik. Tamuluk olanlardan ise sorumlu tutulacak değilsin.
- 120) Sen onların dinlerine uymadıkça, ne Yahudilerin, ne de Hıristiyanların gönülünü etmiş olmayacaksın. Onlara de ki: ‘gerçekten yol Tanrı yoludur. Eğer sen sana bilgi eriştikten sonra onların tutkularına uyacak olursan, Tanrı da senin için ne koruyucu olur, ne de yardımcı !
- 121) O kimseler ki kendilerine Bitik gönderdik, onu gerektiği gibi okurlar. İşte Bitik’e inananlar bunlardır. Bitiği tanımayanlara gelince, böyleleri de kendilerine edenlerdir.
- 122) Ey İsrail oğulları! Size ettiğim iyilikleri, hem de sizi elegüne üstün tuttuğumu düşünün !
- 123) Sakının o günden ki o günde kimse kimsenin yerine yanıtlanmaz, kimseden değişiklik alınmaz, kimsenin arkalayıcılık etmesi işe yaramaz, onlara kimsenin yardımı dokunmaz.
- 124) O gün Çalap’ı İbrahim’i bir takım buyruklarla sınamıştı. İbrahim de bunları yerine getirmişti. Onun Çalap’ı buyurmuştu: “Ben seni insanlar için önder yapacağım”. İbrahim de: “benden gelecekleri de yap!” demişti. Çalap’ı buyurmuştu: “kıyıcılar verdiğim sözden yararlanamazlar.”
- 125) O gün Kâbe’yi insanlar için toplantı yeri, güvenlik kılmıştık. “İbrahim’in orununu yalvarı yeri edin”. İbrahimle, İsmail’e dolananlar, içine kapananlar, bükünenler, yükünenler için Ev’imi temiz tutacaklarına söz verdirdim.
- 126) O gün İbrahim demişti: “ey Çalap ! Burayı güvenlik bir kent kıl. Buralı olup da Tanrı’ya, son güne inananları onun ürünleriyle azıklandır”. Çalap da buyurmuştu: “Ben tanımazlık edenleri de biraz gönendiririm, sonra onları ateş kınına zorlarım, onların döneceği yer ne kötüdür !”
- 127) O gün İbrahim ile İsmail Kâbe’nin temellerini yükseltiyorlardı. “Ey Çalap’ımız. Bizim bu yaptığımızı iyi karşıla ! İşkilsiz, sen işiticisin, bilicisin . . .”
- 128) “Ey Çalap’ımız! Bizi bağımlıklardan eyle. Bizden gelenleri de bir bağımlıklar öğürü durumuna getir. Bize yolumuzu, yordamımızı göster. Bizim dönümüzü onayla. Çünkü sen dönü onaylayıcısın, esirgeyicisin . . .”



- 129) “Ey Çalap’ımız! Sen onlara kendi aralarından bir yalvaç gönder de senin belgelerini onlara okusun, senin Bitik’ini, doğru düşünceyi onlara öğretsin, onları arılasın. Gerçekten erkli, doğruyu düşünücü olan sensin.”
- 130) İbrahim’in dininden yüz çevirenler yalnız kendini bilmiyenlerdir. Gerçekten biz İbrahim’i yeryüzünde seçkinledik. İşkilsiz o öbür acunda da iyiler arasında bulunacaktır.
- 131) O gün Çalap’ı ona: “Tanrı’ya bağıın” demişti. O da “acunların Çalap’ına bağıındım” demiştir.
- 132) İbrahim bunu oğullarına da ısmalamıştı. Yakup da: “ey oğullarım! Gerçekten Tanrı sizin için bu dini seçti. Siz de ancak bağıınk olarak can verin”
- 133) Siz şuna tanık mısınız: Yakup ölüm kendisine yaklaşıncı oğullarına: “siz benden sonra kime tapacaksınız?” dedi. Onlar da dediler “senin Tanrına, dedelerin İbrahim’in, İsmail’in, İshak’ın Tanrı’sına, biricik Tanrı’ya. Bizler bağıınklardanız.”
- 134) O da öyle bir topluluktı, geldi geçti. Onların kazandıkları onlara, sizin kazanacaklarınız size. Onların yaptıklarından siz sorumlu tutulacak değilsiniz.
- 135) “Yahudi olmalısınız, ya da Hıristiyan olmalısınız ki doğru yolu tutmuş olasınız” diyorlar. De ki: “yok, din, İbrahim’in dinidir. O İbrahim ki tanrı’yı birleyici idi, Tanrı’ya ortak koşanlardan da değildi.”
- 136) Deyin: “biz Tanrı’ya, bize sunulmuş olana, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ile oymaklarına sunulmuş olana, Musa’ya, İsa’ya gönderilmiş olana, yalvaçlara Tanrı’larından gönderilmiş olana inandık. Bunlardan hiçbirini ötekenden ayrı tutmayız. Bizler Tanrı’ya bağıınklarız”.
- 137) Eğer onlar sizin inandığınıza inanmış olsalardı, gerçekten doğru yolu tutmuş olurlardı. Yok, eğer yüz çevirecek olurlarsa gerçekten ayrı yol üzerinde olurlar. Onun için Tanrı’nız size yetecektir. Hem o işitcidir, bilicidir.
- 138) Tanrı’nın sunduğu dindir bu! Hem Tanrı’dan daha iyi din sunucu olur mu? Bizler yalnız Tanrı’ya tapanlarız.
- 139) De ki: “Tanrı üzerine bizimle ne çekişip durursunuz? O bizim de Çalap’ımızdır, sizin de. Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz de size. Biz o Tanrı’ya candan bağılıyız.
- 140) Gerçekten “İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ile oymakları Yahudi, ya da Hıristiyan idiler mi diyorsunuz? De ki: “siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Tanrı mı?” Bir de Tanrı’nın tanıklığı ellerinde iken bunu gizliyen kimseden daha kıyıcı kim olabilir? Ancak Tanrı onların işlediklerinden dalgıda değildir.
- 141) O da öyle bir topluluk idi. Geldi geçti. Onların kazandıkları onlara, sizin kazanacaklarınız da size. Onların yaptıklarından sorumlu tutulacak değilsiniz.
- 142) İnsanlar arasında bir takım beyinsizler şunu derler: “onları yüz tuttıkları yönelgeden çeviren nedir ki?” Onlara de ki: “Doğu da Tanrı’nındır, Batı da. Tanrı dilediğini doğru yola iletir.”
- 143) Böylece biz sizi aracı bir topluluk kıldık. İnsanlar üzerine tanık olamız diye. Yalvaç da sizin üzerinize tanık olsun diye. Senin yüz tuttuğun yönelgeyi biz ancak yalvaca uyanlarla, ters yüzüne dönenleri, bilelim diye yaptık. Gerçi bu ağır geldi. Ancak, Tanrı’nın doğru yola ilettileri için değil. Tanrı da sizin inançlarımızı yitirecek değildir. Çünkü Tanrı saklayıcıdır, esirgeyicidir.
- 144) Gerçekten, biz sizin yüzünü gökyüzüne çevirdiğini görüyoruz. Onun için biz de seni gönlünün dileyceği bir yönelgeye çeviriyoruz. Şimdi sen de yüzünü Kutlu Yükekten yana çevir. Siz de nerede olursanız olunuz yüzünüzü hep



- oraya çevirin. Gerçekten kendilerine bitik gönderilenler bunun Çalap'larından gelmiş bir gerçek olduğunu bilirler. Tanrı da onların işlediklerini dalgıda değildir.
- 145) Sen kendilerine Bitik verilenlere bütün belgeleri de getirmiş olsan onlar yine de senin yönelgene uymazlar. Sen de onların yönelgesine uyacak değilsin. Onların bir nicesi de bir nicesinin yönelgesine uymaz. Eğer sen, bilgi olarak sana gelenlerden sonra, yine de onların tutkularına uyacak olursan işkilsiz kıyıcılardan olursun.
- 146) Bizim kendilerine Bitik verdiklerimiz onu kendi oğullarını tanırcasına tanırlar. Böyle iken de onların bir takımı doğruyu bile bile gizlerler.
- 147) Doğru olan, senin Çalp'ından gelendir. Öyleyse sakın bunda işkilli olmıyasın.
- 148) Herkesin kendini döndüreceği bir yönet vardır. Şimdi iyilik yapmakta bir-birinizi geçmiye bakın. Nerede olursanız olunuz, Tanrı hepimizi bir araya getirecektir. İşkilsiz, Tanrı'nın gücü her nesneye yeticidir.
- 149) Nerden gelersen gel, yüzünü Kutlu Yükünek'ten yana çevir. Besbelli ki Tanrıncı doğru olan da orasıdır. Tanrı sizin işlediklerinizden dalgıda değildir.
- 150) Nerden gelersen, gel, yüzünü Kutlu Yükünek'ten yana çevir. Nerede olursanız olun, yüzünüzü ondan yana çevirin ki, kıyıcılar bir yana insanlar bunu size karşı dayanak olarak kullanmasınlar. Böyle yapacak olanlar olsa olsa kıyıcılardır. Siz sakın onlardan korkmayın, yalnız benden korkun ki size olan iyiliklerimi sona erdireyim, hem de sizi doğru yola ileteyim.
- 151) Nasıl ki kendi içinizden birini size yalvaç gönderdik de size belgelerimizi okuyor, sizi arı sili kılıyor, size Bitik'i, doğruyu düşünmeyi öğretiyor, size bilmediklerinizi bildiriyor.
- 152) Öyleyse, beni düşünün ki ben de sizi düşünüyüm. Beni övgüleyin, beni tanımazlık etmeyin.
- 153) Ey kişiler ! Katlanarak yalvarıya durarak yardım dileyin. İşkilsiz Tanrı katlanıcılar iledir.
- 154) Tanrı uğurunda öldürülmüş olanlar için ölümler demeyin. Yok, onlar diridirler. Ancak, siz bunu anlamazsınız.
- 155) Biz sizi korkuyla, açlıkla, mal, can, ürün eksikliğiyle, bunlardan biriyle sınarız. Sen bunu katlananlara muştula.
- 156) Öyle katlananlar ki başlarına bir değgi değince "gerçekten biz Tanrı'nınız. Yine de ona döneceğiz" derler.
- 157) İşte onlar Tanrı'nın yarlıgaması, esirgemesi üzerinde olanlardır. Doğru yola iletilmiş onlar da onlardır.
- 158) Safa ile Merve Tanrı belliklerindedir. Her kim Kâbe'ye yüz sürmek, ya da onu görmek için gidecek olursa, ikisini dolanmasında onun için yazık yoktur. Her kim de kendiliğinden bir iyilik işliyecek olursa Tanrı onu tanıyıcıdır, bilicidir.
- 159) Gerçekten, Bitik'te herkese açıklandıktan sonra da indirdiğimiz belgeleri, hem de doğruyu gizliyenleri Tanrı da kargışlar, kargışlayıcılar da kargışlarlar.
- 160) Ancak, dönü kılıp, kendilerini düzelterin, doğruyu söyleyenlerin, işte onların dönülerini onaylarım. Ben dönü onaylayıcıyım, esirgeyiciyim.
- 161) O kimseler ki tanımazlık edip de tanımaz olarak ölürler, Tanrı'nın, gökçelerinin, bütün insanların kargışı onların üzerindedir.
- 162) Onlar orada sonsuz kalacaklardır. Onların kını ne yeyniltilir, ne de geciktirilir.
- 163) Sizin Tanrı'nız biricik Tanrı'dır. Ondan başka Tanrı yoktur. Acıyıcı olan da, esirgeyici olan da yalnız odur.



- 164) Gerçekten, yerlerin, göklerin yaratılmasında, gece ile gündüzün birbirlerini kovalamasında, kişilerin yararına denizde akıp giden gemide, toprağı öldükten sonra diriltten suyu gökyüzünden indirmesinde, bütün hayvanları yeryüzüne dağıtmasında, yellerin değişik esmesinde, yerle gök arasında askıda kalan bulutlarda akli başında olanlar için belgeler vardır.
- 165) İnsanlar arasında Tanrı'dan ayrı olarak ona benzerler koşanlar onları Tanrı'yı severcesine severler. İnananların Tanrı'ya olan sevgisi ise çok büyük bir sevgidir. Kıyıcılık edenler kına uğrayınca gerçekten bütün gücün Tanrı'da, gerçekten Tanrı kınının da zorlu olduğunu bir görselerdi !
- 166) O gün kendilerine uyulanlar kendilerine uyanlardan sıyrılacaklar, kını görünce de aralarındaki bütün bağları koparacaklardır.
- 167) Onlara uyanlar derler: "eğer bir yol daha geri dönebilseydik, onlar bizden sıyrıldıkları gibi biz de onlardan sıyrılrırdık". Böylece Tanrı onların işlediklerini gözleri önüne koyar. Bunlar kendilerine ettikleridir. Ondandır çıkacak da değıllerdir.
- 168) Ey kişiler ! Yeryüzünde bulunanların arı duru olanlarından yiyin. Şeytanın izinden yürümeğın. Gerçekten, o sizin açıktan açığa yağınızdır.
- 169) Besbelli ki o size yalnız kötülük, çirkinlik yapmayı, Tanrı üzerine de bilmediklerinizi söylemeyi buyurur durur.
- 170) Onlara "Tanrı'nın indirdiğine uyun" denilince, onlar derler: "biz atalarımızı ne üzerinde bulduksa ona uyarız". Ya ataları akıl erdirmemiş, doğru yolu da tutamamış idiysele ?
- 171) Tanımıyanların durumu bağırtıdan, çığırtıdan başkasını duymıyan hayvanları çağırın kimsenin durumuna benzer. Sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Onun için anlamazlar.
- 172) Ey insanlar ! Size verdiğimiz azıkların iyi olanlarını yiyin de, eğer ona tapıyorsanız, övgüleyin.
- 173) Gerçekten, Tanrı size ölüyü, kanı, donmuz etini, bir de Tanrı'dan başkası adına kesileni arısız kıldı. Ancak, sıkışıp da istekli olmayarak, aşırı gitmiyerek yiyenler için yerenek yoktur. İşkilsiz, Tanrı yarlıgayıcıdır, esirgeycidir.
- 174) Gerçekten onlar ki Tanrı'nın Bitik'le indirdiğini gizlerler, hem de onu az bir değerle diğışirler, onların karınlarına attıkları yalnız ateştir. Dirilme gününü de Tanrı onlarla ne konuşacak, ne de onları arıtacaktır. Onlar için acıklı bir kın vardır.
- 175) Onlar ki sapıklığı doğruluğa, kını da yarlıganmıya değıştiler, şimdi ateşe nasıl da dayanacaklar ?
- 176) Bu da gerçekten Tanrı'nın Bitik'i doğru olarak indirmesinden ileri gelmektedir. Bitik üzerinde tartışanlar gerçekten büyük bir anlaşmazlık içinde buluyorlar.
- 177) Akhık yüzümüzü Doğı, Batı yönlerine çevirmekle olmaz. Ak olan o kimsedir ki Tanrı'ya, Son güne, gökçelere, Bitik'e, yalvaçlara inanır, yakınlarına, öksüzlere, düşkünlere, yolda kalmış olanlara, dilencilere, tutsaklara malını seve seve verir, yalvarıya durur, turtanığı verir, andlaşınca andını yerine getirir, darlıkta, sayrılıkta, savaş sırasında katlanmasını bilir. Doğru olanlar işte bunlardır. Sakınanlar da bunlardır.
- 178) Ey insanlar! Öldürülenler için üzerinize ödeşme yazıldı: özgüre özgür, kula kul, dişıye dişi ile. Öldürüleninkilerden biri birazını bağışlıyacak olursa buna karşı töre uyarınca onu ödemelidir. İşte bu, Tanrı'nın kolaylaştırması, esir-



- gemesidir. Bundan sonra da her kim taşkınlık edecek olursa artık onun için acıklı bir kın vardır.
- 179) Ey akli ileri olanlar! Ödeşmede sizin için dirim vardır. Böylelikle sakınmış olursunuz.
- 180) İçinizden biri ölüme yaklaşınca eğer mal bırakacaksa bunu anasına, babasına, yakınlarına töreye uygun olarak tutsamak sakınanlar üzerine borç yazıldı.
- 181) Her kim bunu dinledikten sonra değiştirecek olursa gerçekten yereneği yalnız onu değiştirenlerin boynundadır. İşkilsiz, Tanrı işitcidir, bilicidir.
- 182) Bir de her kim tutsulayanın yanılacağından, ya da yerenek işleyeceğinden korkup da aralarını düzelterek olursa ona yerenek yoktur. İşkilsiz, Tanrı yarlıgayıcıdır, esirgeyicidir.
- 183) Ey kişiler ! Oruç üzerinize yazıldı. Nasıl ki sizden öncekiler üzerine de böylece yazılmıştı. Sakınasınız diye.
- 184) Bunlar sayılı günlerdir. Onun için, sizden her kim sayrı olur, ya da yolculukta bulunursa, yediği günlerin sayısınca oruç tutmak, gücü yetenler için de kurtulmalık olarak bir yoksulu doyurmak gerektir. Ayrıca, her kim kendiliğinden iyilik edecek olursa bu onun için yeyrekdir. Oruç da tutacak olursanız bu da sizin için yeyrektir. Bunu bir bilseniz !
- 185) Ramazan öyle bir aydır ki kişiler için doğru yol, doğru yolun belgelerini taşıyan, doğru ile eğriyi ayırd edici olan Kur'an onun içinde sunuldu. Öyleyse, sizin içinizden her kim bu ayı görürse onu tutmalıdır. Sayrı olanlarla yolculuk edenler için başka günlerde o günler sayısınca oruç tutmak vardır. Tanrı size kolaylık olsun ister, güçlüğü buyurmaz. Bu da gün sayısını doldurmanız, sizi doğru yola illettiğinden dolayı onu ululamanız, ona şükretmeniz içindir.
- 186) Kullarım sana sorunca: işkilsiz, ben onlara yakınımdır. Bana yalvaranın yalvarısına uyarım. Öyleyse, onlar da bana uysunlar, inansınlar ki doğru yola erişebilsinler.
- 187) Oruç gecesi kadınlarınıza yaklaşmak size arı kılındı. Onlar sizin için, siz de onlar için birer giyimliksiniz. Tanrı sizin kendinize karşı kıyıcılık ettiğinizi bildiği için, dönünüzü onadı, hem de sizi bağışladı. Artık onlara yaklaşın, hem de Tanrı sizin için ne yazdıysa onu isteyin. Tanyeri ağarırken kara iplik ak iplikten ayırd edilinceye kadar yiyip için. Sonra geceye kadar orucu bütünlüyleyin. Yüküneklere kapanmış iken sakın kadınlarınıza yaklaşmayın. İşte Bunlar Tanrı'nın sınırlarıdır. İşte Tanrı belgelerini inananlara böylece bildiriyor ki sakınsınlar diye.
- 188) Birbirinizin malını iğrilikle yemeyin. Kişilerin mallarından bir parçasını yerenek olarak yemek için yargıçlara da aktarmayın.
- 189) Sana yeni ayları sorarlarsa de ki: "bunlar kişiler için, Kâbe'ye yüz sürmek için ölçülerdir. Evlere arkadan girmeniz aklık değildir. Belki ak olan, sakınandır. Evlere de kapılarından giriniz. Tanrı'dan da sakınınız ki kurtulanlardan olasınız.
- 190) Sizinle vuruşanlarla siz de Tanrı uğurunda vuruşun. Ancak aşırı gitmeyin. İşkilsiz, Tanrı aşırı gidenleri sevmez.
- 191) Onları bulduğunuz yerde öldüren. Onların sizi çıkardıkları yerden çıkarın. Karıştırmak, öldürmekten daha kötüdür. Onlar sizinle Kutlu Yükünekte vuruşmadıkça siz de onlarla orada vuruşmayın. Yok eğer onlar sizi öldürecek olurlarsa, siz de onları öldürün. Tanımazların kıyalı böyle olur.
- 192) Ancak, vazgeçecek olurlarsa işkilsiz, Tanrı yarlıgayıcıdır, esirgeyicidir.



- 193) Karışıklık ortadan kalkıp da din yalnız Tanrı'ya özgü oluncaya kadar onlarla savaşın. Yok, onlar son verecek olurlarsa artık yağlılık yalnız kıyıcılara karşı olabilir.
- 194) Arısız aya karşı arısız ay. Arısızlar için de eşitleme. Her kim sizin üzerinize saldıracak olursa onun saldırdığı gibi siz de onun üzerine saldırın. Tanrı'dan sakının. Bilin ki Tanrı sakınanlarla birlikte.
- 195) Tanrı uğrunda malınızı harcayın. Kendinizi korkulu işe atmayın. İyilik edin. İşkilsiz, Tanrı iyilik edenleri sever.
- 196) Kâbe'ye yüz sürmeyi de, Umre'yi de yalnız Tanrı için, bütün olarak yerine getirin. Ancak, bundan alıkonacak olursanız, kolayınıza gelen kurbanı gönderin. Kurban yerine varıncaya kadar da saçınızı sakalınızı kestirmeyin. Bir de içinizden her kim sayrılanır, ya da başında bir sıkıntısı varsa, onun için kurtulmalık olarak oruç tutmak, ya verintide bulunmak, ya da kurban kesmek gerekir. Güvenlik olunca da yüzürü gününe dek Umre'den yaralanan kimseye kolayına gelen kurbanı kesmek gerekir. Bulamazsa, yüzürmede üç, döndükten sonra da yedi gün oruç tutmak gerektir ki hepsi tam on gün eder. Bu, çoluğu çocuğu Arısız Yüke'ne'nde bulunmıyanlar içindir. Tanrı'dan sakının. Bilin ki Tanrı ödeği çok ağır olandır.
- 197) Yüzürü, bilinen aylarda olur. İşte her kim o aylarda Kâbe'ye yüz sürmeyi üzerine borç bilirse artık o kimse için yüzürü sırasında kadına yaklaşma, arısız yaklaşma, dövüşme olamaz. İyilik olarak her ne işlerseniz Tanrı onu bilir. Kendinize azık da edinin. Ancak, gerçekten, azığın yey olanı sakıncılıktır. Ey 'aklı üstün olanlar sakının.
- 198) Çalap'ımız artıklığımız dilemenizde sizin için suç yoktur. Arafat'tan bir uğurdan döndüğünüzde Meş'ar-il-Haram'ın yanında Tanrı'yı anın. Bundan önce siz sapkınlık içinde iken o size nasıl yol gösterdiğini anın. Gerçekten siz bundan önce sapkınlardandınız.
- 199) Sonra kişilerin bir uğurda döndüğü yerden siz de dönün Tanrı'dan yarlıgama dileyin. İşkilsiz, Tanrı yarlıgayıcıdır, esirgeyicidir.
- 200) Tapkılarınızı bitirdikten sonra dedelerinizi andığımız gibi, Tanrı'yı da anın, onlardan daha da çok anın.
- 201) Öyleleri vardır ki derler: "ey Çalap'ımız! bize dünyada iyilikler, öteki dünyada da iyilikler ver, bizi ateşin kınından koru."
- 202) İşte böyleleri için kazandıklarından dolayı ülü vardır. Tanrı çarçabuk sayıdır.
- 203) Tanrı'yı sayılı günlerde anın. Her kim iki günde dönmek için iverse ona yerenek yoktur. Her kim de gecikecek olursa ona da yerenek yoktur. Bu, sakınanlar için böyledir. Tanrı'dan sakının. Bilin ki işkilsiz ondan yana derleneceksiniz.
- 204) İnsanlar arasında öylesi vardır ki dünya dirimi üzerine söylediği sözü beğenirsin. O, gönlünde olan için de Tanrı'yı tanık gösterir. Oysa ki yağların en azgını kendisidir.
- 205) Bir kere işbaşına geçti mi, ülkede karışıklık çıkarmıya, ekini de, dölünü de yok etmeye çabalar. Tanrı karıştırıcılığın sevmez.
- 206) Ona "Tanrı'dan sakın" denildi mi, burnu büyüklüğü onu yereneğe sürükler. İşte böylesine tamu yeter. O, ne kötü yataktır!
- 207) Yine insanlar arasında öylesi vardır ki Tanrı'nın onayını elde etmek için kendini vermiştir. Tanrı kullarını gözeticidir.



- 208) Ey inananlar! Hepiniz Tanrı'ya büsbütün bağının. Şeytan'ın adımları üzerinde yürümeyin. Gerçekten, o sizin açıktan açığa yağınızdır.
- 209) Size belgeler geldikten sonra yine de ayağınızı kaydıracak olursanız bilesiniz ki işkilsiz, Tanrı erklidir, doğruyu düşüncüdür.
- 210) Tanrı bulutların gölgesinde gökçeleriyle birlikte onlara çıkıp gelecek, böylece iş olup bitecek diye mi bekliyorlar? Her işin sonu Tanrı'ya varır.
- 211) İsrail oğullarına sor, kendilerine nice belirtici belgeler getirdik. Her kim Tanrı'nın iyiliği kendine eriştikten sonra onu değiştirecek olursa işkilsiz, Tanrı'nın ödeği çok ağır olur.
- 212) Tanımazlara dünya dirimi süslü gösterilmiştir. Onlar da inananlardan bir nicesiyle eğleniyorlar. Oysa ki sakınanlar dirilme gününde onların üstünde olacaktırlar. Tanrı dilediğini sayısızca azıklandırır.
- 213) İnsanlar tek bir bölük idiler. Aralarındaki anlaşmazlıkları yargılamak için Tanrı muştulayıcı, çekindirici olan yalvaçlar gönderdi. Onlarla birlikte kendilerine doğru olan Bitik'i de sundu. İnsanlar aralarında ayrılığa düştükleri nesnelere yargılasın diye. Oysa ki kendilerine bellikler geldikten sonra dahi aralarındaki kıskançlıktan dolayı ayrılığa düşenler kendilerine bitik verilenlerden başkaları değildir. Bunun üzerine Tanrı da inananlara kendi boşusuyla anlaşamadıkları doğru üzerinde onlara yol gösterdi. Tanrı dilediğini doğru yola iletir.
- 214) Yoksa siz sanıyor musunuz ki sizden önce gelenlerin başından geçenler sizin de başınızdan geçmedikçe Uçmağa girebileceksiniz? Onlar öyle darlıklara, sıkıntılara, sarsıntılara uğradılar ki sonunda yalvaç, onunla birlikte inananlar: "hani Tanrı'nın yardımı?" deyivermişlerdi. İşkilsiz, Tanrı'nın yardımı yakındır, bilesiniz.
- 215) Onlar sana: "doygu olarak ne verelim?" diye sorarlar. Sen de de ki: "malınızdan iyilik olarak her ne verirseniz, anaya babaya, yakınlara öksüzlere, düşkünlere, yolculara verin. Her ne iyilik yaparsanız işkilsiz, Tanrı onu bilicidir.
- 216) Savaş boynunuza borç yazıldı. Öyleyken size gine de güç gelir. Olabilir ki size güç gelen bir iş sizin için iyidir de sevdiğiniz bir iş de sizin için kötüdür. Tanrı bilir, siz bilmezsiniz.
- 217) Sana: "Arısız ayı, bu ayda savaş açmayı sorarlar". De ki: "bu ayda savaş açmak büyük bir yerenektir. Ancak kişiyi Tanrı'nın yolundan alkoymak Tanrı'yı tanımamak, Kutlu Yükenek'e gitmekten alkoymak, orada oturanları dışarı çıkarıp atmak Tanrı katında daha büyük yerenektir. Karıştırıcılık öldürmekten de büyük yerenektir. Ellerinden gelse onlar sizi dininizden döndürünceye kadar sizinle vuruşmaktan geri durmayacaklardır. İçinizden her kim dininden döner de tanımaz olarak ölecek olursa bu gibilerin yaptıkları dünyada da, öbür dünyada da boşa gider. İşte böyleleri ateşlik kimselerdir. Orada hep kalıcıdır.
- 218) İnananlar, göç edenler, Tanrı yolunda savaşımlar, işte bunlar Tanrı'nın esirgeyiciliğini umabilirler. Tanrı da yargılayıcıdır, esirgeyicidir.
- 219) Sana şarabı, kumarı sorarlar. De ki: "ikisinde de kişiler için büyük bir yerenek, hem de asığlar vardır. Ancak, ikisinin de yereneği ikisinin de asığlarından daha büyüktür. Doymu olarak ne vereceklerini de sorarlar". "Artanımı" de ! İşte Tanrı belgelerini size böyle açıklıyor düşünesiniz diye.
- 220) Bu acunda da, sonraki acunda da, sana öksüzleri de sorarlar. De ki: "sizin



- için yey olan, onların işlerini düzeltmektir". Onların arasına karışacak olursanız onlar sizin kardeşleriniz olurlar. Tanrı karıştırıcıları ile düzelticileri ayırd etmesini bilir. Tanrı dileseydi sizi güçlüğe uğrattı. İşkilsiz, Tanrı erklidir, doğruyu düşünücüdür.
- 221) Tanrı'ya ortak koşan kadınlarla, Tanrı'ya inanç getirmedikçe evlenmeyin. Tanrı'ya inanan bir köle kadın Tanrı'ya ortak koşan bir kadından yeydir. Beriki gönlünüzü çekse bile. Tanrı'ya ortak koşan erkeklere Tanrı'ya inanç getirmedikçe kız vermeyin. İnanan bir erkek köle, ortak koşan bir erkekten yeydir. Beriki gönlünüzü çekse bile. Onlar sizi ateşe çağırırlar. Tanrı ise kendi bırakısıyla Uçmak'a, yarlıganmıya çağırır. Belgelerini de kişilere böyle açıklar. Öğütlensinler diye.
- 222) Senden kadınların aybaşısını sorarlar. De ki: "o bir üzgüdür" Onun için aybaşı günlerinde kadınlarınızdan uzak kalın. Arınıncaya dek de onlara yaklaşmayın. Arınınca da Tanrı'nın buyurduğu yolda onlara yaklaşın. Gerçekten, Tanrı dönü kılıcıları da sever, arınıcıları da sever.
- 223) Kadınlarınız sizin için bir ekinliktir. Öyleyse, ekinliğinize dilediğiniz gibi varın. Kendiniz için iyilikleri ileri tutun. Tanrı'dan sakının. Bilin ki Tanrı'ya karışacaksınız. İnananlara muştula.
- 224) And içip de aklanmak, sakınmak, insanlar arasında düzen kurmak için Tanrı'ya engel tutmayın. Tanrı iştiricidir, bilicidir.
- 225) Tanrı sizi doğru sanıp and ettiğinizden dolayı suçlandırmaz. Ancak, gönül isteğiyle ettiklerinizden dolayı suçlandırır. Tanrı yargılayıcıdır, dölektir.
- 226) Karılarına yaklaşmamaya and edenler için dört ay beklemek gerektir. Bunun üzerine geri dönecek olurlarsa, işkilsiz, Tanrı yargılayıcıdır, esirgeyicidir.
- 227) Eğer boşanmayı yasanlarsa, işkilsiz, Tanrı, iştiricidir, bilicidir.
- 228) Boşanan kadınlar kendi kendilerine üç aybaşı dönemi beklesinler. Eğer onlar Tanrı'ya, sonraki güne inanyorsalrı, Tanrı'nın kendi döllüklerinde yarattığını gizli tutmaları onlara arı olmaz. Eğer kocaları barışmak istiyorlarsa karılarını bekleme süresi içinde geri çağırmaları çok doğru olur. Erkeklerin töreye uygun olarak kadınları üzerinde hakları olduğu gibi kadınların da erkekleri üzerinde hakları vardır. Erkeğin basamağı bir üstündür. Tanrı erklidir, doğruyu düşünücüdür.
- 229) Boşama ikidir. Ondan sonra ya iyilikle tutmak, ya da güzellikle savmak var. Onlara verdiğiniz bir nesneyi geri alacak olursanız size arı olmaz. Meğer ki karı ile koca Tanrı'nın koyduğu sınırları gözetmemekten korkmıyalar. Yok eğer Tanrı'nın koyduğu sınırları gözetmemekten korkarsanız, karının kocasına bir nesne vermesinde ikisi için de suç yoktur. Bunlar Tanrı'nın sınırlarıdır. Artık onları aşmayın. Her kim Tanrı'nın sınırlarını aşacak olursa artık bu gibiler kıyıcılardır.
- 230) Bunun üzerine yine boşarsa, artık o kadın başka bir kocaya varmadan önce kendisine arı olmaz. Eğer bu koca da onu boşar, yine onlar da Tanrı sınırlarını gözeteceklerini kestirecek olurlarsa, dönüşlerinde suç yoktur. İşte bunlar Tanrı'nın bilenler takımına açıkladığı sınırlardır.
- 231) Karıları boşayıp da önelleri sona erince artık onları ya güzellikle alıkoyun, ya da güzellikle savun. Onları kötülük olsun için, zorla alıkoymayın. Her kim böyle yapacak olursa, doğrusu, kendine kıymış olur Tanrı'nın belgelerini eğlence yerine koymayın. Tanrı'nın size karşı olan iyiliklerini, hem de sizi öğütleme üzere sunduğu Bitik'i, doğru düşünceyi bir düşünün, sakının. Tanrı her nesneyi bilicidir.



- 232) Karıları boşadınız da önelleri sona erdi mi, artık siz de onların kendi aralarında güzellikle anlaştıkları kocalara varmalarına engel olmayın. İşte bu için Tanrı'ya, son güne inananlara verilen öğüttür. Böylesi sizin için daha uygun, daha arıdır. Bunu Tanrı bilir, siz bilmez misiniz?
- 233) Analar çocuklarını bütün iki yıl emzirmelidirler. Bu, emzirmeyi bütünlemek isteyenlere göredir. Onların töre uyarınca yiyeceği, giyeceği de çocuk kendinden olanın boynunadır. Her kese gücü yettiği kadar yüklenilir. Ne ana çocuğu yüzünden, ne de baba kendinden olan çocuğu yüzünden yazığa uğratılmamalı. Babanın kalıtçısı için de öyle. Eğer baba ile ana gönül dileğiyle aralarında anlaşarak çocuğu süttten kesmek isterlerse her ikisinin üzerine yerenek yoktur. Eğer çocuklarınızı başkalarına emzirtmek isterseniz uygun olan karşılığını verdikten sonra üzerinize yerenek yoktur. Tanrı'dan sakının, bilin ki işkilsiz, Tanrı işlediklerini görücüdür.
- 234) İçinizden ölenlerin arkalarında bıraktıkları karıları kendi başlarına dört ay on gün bekliyeceklerdir. Süreleri sona erince kendi başlarına töre uyarınca yaptıklarından dolayı üzerinize yerenek yoktur. Tanrı işlediklerini görücüdür.
- 235) Bu kadınlara kendileriyle evlenmek istediğinizi açığa vurmanızda, ya da bu isteği içinizde saklamanızda sizin için yerenek yoktur. Tanrı sizin kendileri için ne düşündüğünüzü bilir. Yalnız onlara gizliden gizliye söz vermeyin. Meğer ki sözünüz töreye uygun bir söz ola. Bitik'teki süre sona erinceye dek de evlenme bağıyla bağlanmaya da kalkışmayın. Şunu da bilin ki Tanrı sizin içinizde olanı bilir. Onun için ondan sakınınız. Yine bilin ki işkilsiz Tanrı yargılayıcıdır, bağışlayıcıdır.
- 236) Kendilerine el sürmediğiniz, ya da onlar için verilmesi gerekli olanı biçmediğiniz kadını boşamakda sizin için suç olmaz. Onları varlıklı olan için gücü yettiği kadar, yoksul olan için de gücü yettiği kadar töre uyarınca asiğlandırmak iyilik edicilerin boynuna borçtur.
- 237) Eğer onları kendilerine el sürmeden boşar, önceden de evlenme kalını biçmiş bulunursanız biçtiğinizin yarısıdır. Meğer ki onlar bağışlanmış olsunlar, ya da evlenme düğümünü elinde tutanlar bundan geçmiş olsunlar. Sizin bağışlamanız sakınırlığa daha yakındır. Siz birbirinize karşı artıklık ile davranmaktan sakın geçmeyin. İşkilsiz, Tanrı yaptıklarınızı görücüdür.
- 238) Yalvarıları, orta yalvarıyı sakın kaçırmayın. Tanrı'ya boyun eğip yalvarıya durun.
- 239) Eğer bir korkunuz varsa bu yalvarı yaya, ya da binici iken de olabilir. Güvene kavuşunca da bilmediğinizi size nasıl öğrettiyse Tanrı'yı öyle anın.
- 240) İçinizden arkada bırakacakları karılar için dışarı çıkarılmadan bir yıl gönendirilmelerini tutsulhyarak ölenlerin karıları kendiliklerinden dışarı çıkacak olurlarsa artık onların töreye uygun olarak yaptıklarından dolayı size suç yoktur. Tanrı erklidir, doğruyu düşünücüdür.
- 241) Boşanan kadınların töre uyarınca gönendirilmeleri sakınanlar için bir borçtur.
- 242) İşte Tanrı size belgelerini böylece açıklıyor. Düşünesiniz diye.
- 243) Bilmez misiniz, onlar binlerce kişi idiler de yine de ölüm korkusundan ülkelerini bırakıp nasıl gittiler ! İşte Tanrı onlara "ölün !" buyurdu. Sonra da onları diriltti. Gerçekten Tanrı kişilere iyilik edicidir. Ancak kişilerin çoğunluğu övgülemezler.
- 244) Tanrı uğrunda vuruşun. Şunu da bilin ki işkilsiz, Tanrı işitcidir, bilicidir.
- 245) Kimdir o kimse ki Tanrı'ya güzel bir ödünçde bulunmuş olsun da Tanrı ona



- kat kat çoğunu vermiş olmasın. Darda bırakan da odur, bolluğa çıkarana da odur.
- 246) Bilmez misin, İsrail oğullarının ileri gelenleri Musa'dan sonra yalvaçlarına demişlerdi: "Bize bir ege gönder de Tanrı uğrunda vuruşalım". Yalvaç da dedi: "vuruşma üzerinize borç yazılacak olursa, korkarım ki siz vuruşmazsınız". Onlar da dediler: "Tanrı uğrunda neden vuruşmalıyız? Biz ülkemizden, çocuklarımızdan uzaklaştırıldık". Kendilerinin üzerine vuruşma borç yazılınca yine de, içlerinden birazı bir yana, yüz çevirdiler. Tanrı kıyıcıları bilicidir.
- 247) Yalvaçları: "Tanrı Talût'u size ege gönderdi" deyince onlar da dediler: "nasıl olur da o bize ege olabilir. Biz egeliğe ondan daha çok elverişliyiz. Hem ona daha çok mal verilmiş de değildir". Yalvaç dedi: "gerçekten Tanrı onu sizden seçkin kıldı. Bilgice de, tence de onun genliğini artırdı. Tanrı egeliğini kime dilerse ona verir. Tanrı kapsayıcıdır, bilicidir.
- 248) Yalvaçları onlara dedi: "Talût'un egeliğinin belgesi size bir sandığın gelmesi olacaktır. Bu sandığın içinde hem sizi dölendirecek olan, hem de Musagillerle Harungillerin bıraktıklarından kalanlar vardır. Onu gökçeler taşıyacaktı. İşkilsiz bunda bir belge vardır, eğer inanan kimselerseniz.
- 249) Talût, askerleriyle ayrıldıktan sonra onlara dedi: "Tanrı sizi bir ırmakta sınavacaktır. Böyle olunca, her kim o ırmaktan içecek olursa benden değildir. Her kim ondan tatmayacak olursa işkilsiz o bendendir. Yalnız suyu avuçlıyanlara söz yoktur. İçtiler. Yalnız pek azı içmedi. Talût, onunla birlikte inananlar ırmağı geçtiklerinde dediler: "bugün için Calût ile askerlerine dayanacak gücümüz yok". Tanrı'ya kavuşacaklarına inananlar ise: "nice az bölüklerin çok bölükleri yendikleri görülmüştür. Tanrı katlananlarla birlikte dir." "
- 250) Calût ile askerleri üzerine yürüdüklerinde dediler: "Ey Çalap'ımız! Sen bizim katlanıcılığımızı artır, ayağımızı sürçtürme, seni tanımayanlar sürüsüne karşı bize yardım et!"
- 251) Tanrı'nın boşusuyla onları sıydılar. Davut da Calût'u öldürdü. Tanrı da Davut'a egeliği, doğru düşüncüyü verdi. Ona dilediğini öğretti. Eğer Tanrı insanların bir nicesini bir nicesi ile ortadan kaldırmış olmasaydı yeryüzü karmakarış olurdu. Ancak, Tanrı acunlar üzerinde artıklık ıssıdır.
- 252) Bunlar Tanrı'nın belgeleridir. Onları sana doğru olarak bildiriyoruz. Gerçekten sen, gönderilenlerdensin.
- 253) Bu yalvaçların bir nicesini bir nicesinden artık kıldık. Onlar içinde Tanrı ile konuşanlar da vardır. Bir nicesinin de basamaklarını yükselttik. Meryem oğlu İsa'ya bellikler verdik. İsa'yı Kutlu Tin olan Cebrail ile de berkittik. Eğer Tanrı dileseydi onlardan sonrakiler kendilerine bunca bellikler geldikten sonra artık birbirleriyle vuruşmazlardı. Ancak yine de tutuştular. Çünkü içlerinde inananlar olduğu gibi tanımayanlar da vardı. Eğer Tanrı dileseydi, onlar birbirleriyle vuruşmazlardı. Ancak, Tanrı neyi dilerse onu yapar.
- 254) Ey inananlar! Size verdiğimiz azıktan başkalarına da verin. Öyle bir gün gelmeden önce ki onda ne alım satım, ne sevdiklik, ne de arkalama olamaz. Tanımayanlar, kıyıcıların kendisidir.
- 255) Kendinden başka Tanrı olmıyan Tanrı diridir, kendi kendine varolucudur. Onu ne uyuklama tutuabilir, ne de uyku. Yerlerde, göklerde ne varsa hepsi onundur. Onun uygunu olmadıkça onun katında kimse kimseyi arkalayamaz. Önceden olanları bilen de odur, sonradan olacakları bilen de o. Onun bilgi-



- sinden yalnız dilediği kadarını kavrayabiliriz. Onun egeliği yerleri de kaplar, gökleri de. Her ikisini de korumak onu incitmez. Tanrı yücedir, uludur.
- 256) Dinde zorlama yoktur. Besbelli ki erginlik ile azgınlık birbirinden ayrıldı. Her kim Tagut'u tanımayıp da Tanrı'ya inanacak olursa gerçekten kopmak bilmiyen sağlam bir kulpa yapışmıştır. Tanrı işitcidir, bilicidir.
- 257) Tanrı inananların koruyucusudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Tanrı tanımazların koruyucuları da Tagut'udr. O da onları aydınlaktan karanlığa sokar. Onlar ateşlik kimselerdir. Onlar orada hep kalacaklardır.
- 258) Bilmez misin o kimseyi ki Tanrı kendisine egelik verdi diye İbrahim ile Çalap'ı üzerine çekişip durmuştu. İbrahim: "benim Çalap'ım hem diriltir, hem de öldürür, deyince o : "ben de diriltirim, ben de öldürürüm" demişti. İbrahim; "Tanrı güneşi doğudan doğurtuyor sen de Batı'dan doğurtsana" deyince Tanrı'yı tanımayan bu kimse kalakalmıştı! Tanrı kıyııcılar takımını doğru yola iletmez.
- 259) Ya da bilmez misin o kimse gibisini ki, çatuları çökmüş, duvarları üzerine yıkılmış bir ilden geçti de: "Tanrı, burayı öldükten sonra nasıl dirilecek?" dedi. Bunun üzerine Tanrı o kimseyi yüzyıl ölü bıraktı. Sonra da diriltip ona sordu: "ne kadar ölü kaldın?" O kimse dedi: "ya bir gün, ya bir günden de az". Tanrı dedi: "yok, yüz yıl. Yiyeceğine, içeceğine baksana, bozulmamışlar bile. Bir de şu eşeğine bak! Seni insanlara belge yapmak istedik de ondan. Bir de şu kemiklere bak, onları nasıl bir araya getirip sonra onları etlerle nasıl donatıyoruz". O kimse, bütün bunlar belirince, dedi: "ben artık iyice anladım ki işkilsiz, Tanrının her nesneye gücü yeticidir."
- 260) O gün İbrahim Çalap'ına demişti: "ey Çalabım ! ölüleri nasıl diriltiyorsun, göster bana !" Çalap'ı da buyurdu: "Sen buna inanmıyor musun?" dedi: "evet, inanıyorum. Yalnız gönlüm de dölensin istiyorum". Tanrı buyurdu: "Öyleyse dört tane kuş al, onları parçala, sonra da onların her bir parçasını bir dağın üzerine bırak, sonra da onları çağır, koşarak sana gelecekler. Bilesin ki, Tanrı erklidir, doğruyu düşünücüdür.
- 261) Mallarını Tanrı uğurunda harcıyanların durumu o tohumun durumuna benzer ki, yedi başak verir, her bir başağında da yüz tane vardır. Tanrı dilediğine kat kat verir. Tanrı kaplayıcıdır, bilicidir.
- 262) O kimseler ki mallarını Tanrı uğurunda harcarlar, bunun ardından da mallarını harcadıkları kimselerin başına kakıp gönlünü incitmezler, o kimselerin Tanrı katında karşılıkları vardır. Hem de onlar için korku da yoktur, kaygı da yoktur.
- 263) Tath bir söz, bir yargılama, gönül kırma ile sona eren bir verintiden yeyrek-tir. Tanrı kendine yeticidir, yumuşak davranıcıdır.
- 264) Ey kişiler ! Sakın verintilerinizi, mallarını gösteriş için harcıyan, Tanrıya, son güne inanmayan kişiler gibi, başa kakıp inciterek değersizlemeyin. Onun durumu sert bir yağmurla üzerindeki toprak sıyrılmış yalçın bir kayanınkine benzer ki, edindiklerinin hiç birini artık tutamaz olur. Tanrı, inanmayanlar takımını doğru yola iletmez.
- 265) Tanrı dileğini kazanmak, özlerini pekleştirmek için mallarını harcıyanlar yüce bir yerde bulunan bir bahçeye benzerler. Üzerine bol yağmur yağdı mı verimini bir kat daha artırır. Bol yağmur düşmese bile, çiselöme! Tanrı bütün yaptıklarınızı görücüdür.
- 266) Hangi biriniz ister ki içinden ırmaklar akan bir hurma, üzüm bağı olsun,



- içinde her türlü ürünler bulunsun da üzerine kocalık çöksün, çocuklarının da elleri ermez, güçleri yetmez olsun, derken yakıcı bir kasırga vurup içinde nesi var, nesi yoksa hepsi kavrulmuş olsun? İşte Tanrı size belgelerini böyle açıklar. Düşünesiniz diye.
- 267) Ey inananlar ! Kazandıklarınızın, sizin için yerden yetiştirdiklerinizin iyilerinden başkalarına da kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız kötü nesnelere vermiye yeltenmeyin. Bilin ki, işkilsiz, Tanrı varlıktır, övülmiye değendir.
- 268) Şeytan sizi yoksullukla yıldırır. Kötülüğe ağıtır. Tanrı ise size kendi yönünden yarlıgama, artıklık adar. Tanrı kaplayıcıdır, bilicidir.
- 269) Tanrı doğru düşünceyi dilediğine verir. Kime de doğru düşünce verilmişse ona gerçekten büyük bir iyilik edilmiş olur. Öğüt alanlar ise yalnız aklı başında olanlardır.
- 270) Geçimlik olarak her ne verirsiniz, adak olarak her ne adarsanız, işkilsiz, Tanrı onu bilir. Kıyıcılar için yardımcı olmaz.
- 271) Verintiyi açıkça verirsiniz ne iyi ! Ancak, onu yoksullara gizlice vermeniz sizin için yeyrektir. Hem de bu bütün kötülüklerinizi silip görürür. Tanrı yaptıklarınızın hepsini bilicidir.
- 272) İnsanları doğru yola iletmek sana düşmez. Yalnız Tanrı'dır ki, dilediğini doğru yola iletir. İyilik olarak her ne geçimlik verirsiniz kendi iyiliğiniz için vermiş olursunuz. Vereceğiniz geçimliği yalnız Tanrı eremini gözeterek verir. İyilik olarak verdiğiniz geçimliğin karşılığı size verilir. Size hiç kıyılmaz.
- 273) Tanrı yolunda kendilerini verip de artık orada burada dolaşmaya gücü yetmiyenlere gelince, bilmiyenler onları, çekingenliklerinden ötürü varlıklı sanırlar. Sen bu gibileri yüzlerinden tanırırsın. Onlar kimseciklere karşı direnip el açmazlar. İyilik olarak her ne geçimlik verecek olursanız işkilsiz, Tanrı onu bilicidir.
- 274) O kimseler ki mallarını gece gündüz, gizli açık, başkalarına harcarlar, işte onlar için Çalap'larının katında karşılık vardır. Hem onlar için ne korku, ne de kuşku yoktur.
- 275) Onlar ki paralarının üremi yerler, onlar sinlerinden ancak Şeytan çarpmasıyla çarpılmış olanlar gibi kalkarlar. Bunun böyle olması gerçekten onların "satış da bir, ürem de bir" demelerindedir. Oysa ki Tanrı satışı arı, üremi de arısız kıldı. Bundan böyle her kime Çalap'ından bir öğüt gelir de, o da buna son verecek olursa, artık önceden aldığı onun olur, işi de Tanrıya kalır. Her kim üreme dönecek olursa, bunlar da ateşlik kimselerdir. Orada büsbütün kalcıdırlar.
- 276) Tanrı üremi eksiltir, verintileri artırır. Tanrı tanımayı, yerenekli olanı sevmez.
- 277) Onlar ki inanırlar, iyi işler işlerler, yalvarıya dururlar, turtanağını verirler, onların karşılıkları Çalap'ları katındadır. Hem onlar için korku da yoktur. Üzüntü de yoktur.
- 278) Ey inananlar ! Eğer inananlardan iseniz Tanrı'dan sakının, üremden ellerinizde kalanı bırakın.
- 279) Eğer bunları yapmıyacak olursanız Tanrı'dan, Yalvaç'ndan savaş bekleyin. Eğer dönü kılacak olursanız mallarınızın anası yine sizin olacaktır. Ne siz başkalarına kıyın, ne de başkaları size kıysın.
- 280) Borçlu darlık içinde ise eli genişleyinceye kadar onu bırakmak vardır. Alacağını bağışlarsanız sizin için yeyrektir, eğer bunu bilerseniz.



- 281) Öyle bir günden sakının ki o gün hepiniz Tanrı'ya döndürüleceksiniz. Her kesin kazandığı ödenecek, kimseye de kıyılmıyacaktır.
- 282) Ey inananlar ! Belli bir süre için birbirinize borçlanınca onu yazın. Aranızdan bir yazıcı da bunu doğru olarak yazsın. Yazıcı Tanrı'nın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan çekinmesin, yazsın. Bir de üzerinde borç olan kimse de söyleyip yazdırsın. Her biri Çalap'ı olan Tanrı'dan sakınsın da hiçbir nesneyi eksik yazmasın. Eğer borçlu olan beyinsiz, yetersiz, söyleyip yazdırmıya gücü yetmez bir kimse ise koruyucu olan kimse doğru söyleyip yazdırsın. Erkeklerinizden ikisini tanık tutun. Eğer iki erkek yoksa, seçeceğiniz bir erkekle iki kadın olur. Biri unutacak olursa öbürü hatırlasın. Çağırılan tanıklar çekinmesinler. Siz yazıcılar küçük, büyük demeyip süresi ile birlikte yazmaya üşenmeyin. Böylesi Tanrı katında doğruluğa daha uygun, tanıklık için daha sağlam, işkilden daha uzak olanıdır. Meğer ki aranızda elden yapılacak bir tecim işi ola. Böyle olunca yazmamanız suç değildir. Alım satım yaparken de tanık tutun. Bir de ne yazıcıya, ne de tanığa yazık edilmesin. Eğer bunu yaparsanız Tanrı'ya karşı gelmiş olursunuz. Tanrı'dan sakının. Tanrı size öğretiyor. Tanrı her nesneyi bilicidir.
- 283) Eğer yolda olur da yazıcı da bulamazsanız, tutu alabilirsiniz. Eğer biribirinize güveniniz varsa kendisine güvenilen borçlu, Çalap'ından sakınsın da borcunu ödesin. Tanıklığı gizlemeyin. Her kim onu gizlerse, işkilsiz, onun yüreği yereneklidir. Her ne yaparsanız Tanrı bilicidir.
- 284) Yerlerde, göklerde ne varsa hepsi Tanrı'nındır. Siz içinizde olanı açıklasanız da, gizleseniz de, Tanrı onun için sizinle sayışacaktır. Bunun üzerine Tanrı dilediğini yarlıgar, dilediğini de kına uğratar. Tanrı'nın gücü her nesneye yeticidir.
- 285) Yalvaç Çalap'ından kendisine sunulana inandı, inanırlar dahi. Hepsini de Tanrı'ya, gökçelerine, bitiklerine, yalvaçlarına inandı. "Tanrı'nın yalvaçlarını biribirinden ayırt etmeyin. İşittik, boyun eğdik, ey Çalap'ımız senden yarlıgama dileriz, varacağımız yer sensin."
- 286) Tanrı bir kimseye yalnız gücü yettiği kadarını yükler. Herkesin kazandığı iyilik de kendinedir, kazandığı kötülük de kendinedir. "Ey Çalap'ımız, bizler unuttuk, ya da yanıldıkça bizi tartaklama. Ey Çalap'ımız ! Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Ey Çalap'ımız ! Gücümüz yetmiyecek yükü bize yükleme. Bizi bağışla, bizi yarlıga, bizi esirge. Sen bizim koruyucumuzsun. Tanımazlar takımına karşı sen bize yardım et !".